

**USTAVNOM SUDU
REPUBLIKE HRVATSKE**

HITNO!!!

**PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE PRIVREMENE MJERE PODNIJET
TEMELJEM ODREDBE ČL. 45. UZUSRH!!!**

- 1x

Predlagatelj: odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**,
iz Kraljevice, Banj 64,
OIB 9979205847,
e-mail *immobilis@iskon.hr*

P R I J E D L O G

- za ocjenu suglasnosti odredbe čl. 81.a/1., 81.a/2. i
81.a/13. Zakona o sportu¹

I. Temeljem odredbe čl. 38. Ustavnog zakona o ustavnom sudu Republike Hrvatske², dalje kratkoće radi UZUSRH, u svojstvu predlagatelja, naslovnom Sudu podnosim predmetni Prijedlog za ocjenu suglasnosti odredbe čl. 81.a/1., 2. i 13. Zakona o sportu, dalje kratkoće radi ZoS, s Ustavom Republike Hrvatske³, dalje kratkoće radi Ustav, smatrajući da je istom povrijeđene temeljne ustavnopravne vrednote, i to vrednote jednakosti, vladavine prava i nadasve socijalne pravde normirane odredbom čl. 3. Ustava.

II. No, prije ustavnopravne argumentacije i elaboracije Prijedloga, predlagatelj naslovnom Sudu predlaže da do donošenja konačne odluke o predmetnom Prijedlogu, temeljem odredbe čl. 45. UZUSRH, donese privremenu mjeru kojom obustavlja izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju osnovom navedenog dijela odredbe ZoS-a jer bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice za hrvatski državni proračun, porezne obveznike, ali i sve građane.

¹ Zakon o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12 i 94/13)

² Ustavni zakon o ustavnom sudu Republike Hrvatske (NN 49/02 – pročišćeni tekst)

³ Ustav Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14)

Dakle, temeljem povišeg, predlagatelj naslovnom Sudu predlaže da donese sljedeće

R J E Š E N J E

I. Na temelju odredbe članka 45. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske o suglasnosti s Ustavom odredbe čl. 81.a/1., 81.a/2. i 81.a/13. Zakona o sportu, privremeno se obustavlja izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju osporene zakonske odredbe.

II. Rješenje će se objaviti u Narodnim novinama.

III. Nastavno, predlagatelj osporava zakonske odredbe koje su po njegovom pravnom shvaćanju materijalnopravno protuustavne.

A) Dio odredbe čl. 81.a/1. i 2. ZoS-a koja glasi:

...(1) Sportaš koji je osvojio medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama, olimpijskim igrama gluhih i svjetskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim sportovima i disciplinama, kao državno priznanje za poseban doprinos ugledu Republike Hrvatske, ostvaruje na vlastiti zahtjev pravo na trajnu novčanu mjesečnu naknadu ako ima ispunjene sljedeće uvjete: - hrvatsko državljanstvo, - prebivalište u Republici Hrvatskoj, - navršениh 45 godina života, - nije pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora za počinjeno kazneno djelo.

(2) Iznos trajne novčane mjesečne naknade sportašu iz stavka 1. ovoga članka u neto iznosu iznosi: - 100% prosječne neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi stjecanju prava na naknadu prema objavi Državnog zavoda za statistiku za osvojenu zlatnu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih; - 80% prosječne neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi stjecanju prava na naknadu prema objavi Državnog zavoda za statistiku za osvojenu srebrnu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te za osvojenu zlatnu medalju na svjetskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim sportovima i disciplinama; - 60% prosječne neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi stjecanju prava na naknadu prema objavi Državnog zavoda za statistiku za osvojenu brončanu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te za osvojenu srebrnu medalju na svjetskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim sportovima i disciplinama; - 40% prosječne neto

plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi stjecanju prava na naknadu prema objavi Državnog zavoda za statistiku za osvojenu brončanu medalju na svjetskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim sportovima i disciplinama...

Prije argumentiranja zbog čega citirani dio odredbe smatra protuustavnim predlagatelj će ju, da bi sutkinje i suci naslovnog Suda dobili širu perspektivu, prevesti na jezik brojki.

Dakle, prevedeno na jezik brojki, s obzirom da je *netto* plaća po zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj u 2012. iznosila 5.478,00 HRK⁴, trajne su doživotne novčane naknade bivšim sportašima osnovom ovog prava za 2013. iznosile 5.478,00, 4.382,40, 3.286,80 i 2.191,20 HRK mjesečno.

U kontekstu ovog prava odnosno državne nagrade, predlagatelj prvotno mora apostrofirati da se, uspkos činjenici da je *non plus ultra* ljubitelj sporta i sportaša, protivi opisanom doživotnom nagrađivanju osvajača medalja isplatom neoporezivih trajnih mjesečnih novčanih naknada, uz iznimku kod paraolimpijaca i gluhih sportaša, koje neki autori kolokvijalno nazivaju *sportskim mirovinama* i *olimpijskim rentama*⁵, iz više razloga, od kojih će predlagatelj akcentirati samo dva, po njegovom mišljenju, najesencijalnija.

Prvo, predlagatelj načelno smatra da reprezentiranje zemlje na olimpijadama i svjetskim prvenstvima, bez zrnca patetike, sportašima treba biti obveza, čast i ponos koje, čak ni u slučaju osvajanja medalja, ne treba dodatno nagrađivati, barem ne novčano i doživotno.

Drugo, još mnogo važnije, notorno je da vrhunski sportaši, posebice u najpopularnijim i najrasprostranjenijim, a posljedično tome i najplaćenijim, sportovima svoje transfere koji rezultiraju bogatim multimilijunskim ugovorima u najvećem broju slučajeva ostvaruju temeljem igračkih prezentacija na gorenavedenim natjecanjima.

Odnosno, drugim riječima, upravo je igranje za reprezentaciju na *velikoj sceni*, najvećim natjecanjima, *pod svjetlima reflektora*, onaj ključni faktor temeljem kojeg reprezentativci sklapaju lukrativne ugovore pa ih država koja im je omogućila da ju na njima reprezentiraju, u najmanju ruku, ne bi još zbog toga trebala dodatno trajno nagrađivati

⁴ Izvor: Državni zavod za statistiku

⁵ Vuković, Ante, *Državne nagrade i trajne novčane naknade („sportske mirovine“) za vrhunska sportska dostignuća u Republici Hrvatskoj*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, broj 4 za 2012., str. 880.

jer je to, kako kaže stara mudra hrvatska narodna izreka, *mazanje vrata debeloj gusci*.

Nadalje, kada je ovaj sportskopravni institut već inkorporiran u Zakon, smatramo posvema neprihvatljivim, neshvatljivim, pa čak i nevjerojatnim da stjecanje ovog prava nije vezano uz imovinski cenzus.

Neprihvatljivo i neshvatljivo zbog toga jer su korisnici ovog prava, *nomina sunt odiosa*, postali i brojni bivši vrhunski sportaši u raznim sportovima koji su tijekom karijere zaradili desetke milijuna dolara, a neki i eura, te na taj način doživotno egzistencijalno zbrinuli i osigurali ne samo sebe nego i brojna buduća pokoljenja njihovih obitelji.

Predlagatelj se zato pita, očekujući odgovor od naslovnog Suda u odluci koja će uslijediti, kakvu je društvenu poruku građanima nenormiranjem imovinskog cenzusa poslao zakonodavac putem političkih elita kada je, oprimjeriti ćemo to samo na jednom od mnogobrojnih mogućih primjera, primjerice pravo na osobnu invalidninu koje osobe s teškim invaliditetom ostvaruju temeljem Zakona o socijalnoj skrbi⁶, a iznos koje iznosi mizernih 1.250,00 HRK mjesečno, dakle *nota bene* više od četiri puta manje od trajne mjesečne novčane naknade na koju doživotno ima pravo osvajač zlatne medalje/a jer iznos koji se dobiva osnovom prava na osobnu invalidninu iznosi samo 22,81% od iznosa trajne novčane naknade, vezao uz (pre)rigorozni imovinski cenzus, a predmetno pravo nije?

Konačno u ovom kontekstu, predlagatelj apostrofira i činjenicu da ovakav način nagrađivanja vrhunskih sportskih dostignuća uopće ne poznaju kudikamo bogatije i razvijenije zemlje poput Slovenije, Belgije, Njemačke, Grčke, Francuske, Velike Britanije, Sjedinjenih američkih država ili Nizozemske, a naša se zemlja inkorporiranjem predmetne državne nagrade u ZoS svrstala u društvo Srbije i Mađarske čiji mjerodavni propisi jedini poznaju ovaj institut⁷.

Jedino što je gore od citiranog spornog dijela navedene odredbe je, nadalje, njeno arbitrarno i voluntarističko pravno interpretiranje od strane mjerodavnog Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koje je već rezultiralo skandaloznim učincima njene provedbe u praksi.

U tom kontekstu, predlagatelj navodi podatak da je zaključno s 27. siječnja 2014. pravo na naknadu ostvarilo ukupno 135 sportaša od kojeg broja ih je čak 114 to pravo

⁶ Zakon o socijalnoj skrbi (NN 157/13)

⁷ Vuković, Ante, op. cit., str. 872. – 880.

steklo tijekom 2013., a osnovom isplata naknada istima iz državnog je proračuna 2013. isplaćeno čak 77.101,030 HRK⁸.

Međutim, za predlagatelja je najspornija činjenica da su predmetno pravo ostvarili i brojni bivši sportaši koji su medalje osvajali prije osamostaljenja Republike Hrvatske nastupajući za bivšu Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju.

U tom kontekstu, a s obzirom na činjenicu da je Zakonom propisano da se trajne mjesečne novčane naknade sportašima dodjeljuju kao državno priznanje za poseban doprinos ugledu Republike Hrvatske, predlagatelj mora priznati da mu je krajnje nejasno i nedokučivo na koji su način točno, primjerice, ugledu Republike Hrvatske doprinijeli košarkaš osvajač srebrne medalje na Svjetskom seniorskom košarkaškom prvenstvu održanom 1963. u Rio de Janeiru ili vaterpolist osvajač srebrne medalje na Olimpijskim igrama održanima 1952. u Helsinkiju koji su navedene medalje osvojili nastupajući za bivšu SFRJ.

Osim toga, prema Statutu IOC-a, pravna je sljednica u odnosu na sve medalje koje su osvojene za vrijeme trajanja bivše SFRJ, ali i Kraljevine Jugoslavije, što je *nota bene* u jednom intervjuu⁹ *expressis verbis* priznao i aktualni predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora, Republika Srbija.

Dakle, imamo suludu i inegzistentnu pravnu situaciju u kojoj porezni obveznici Republike Hrvatske doživotno plaćaju nemale mjesečne netto novčane naknade mnogim bivšim sportašima temeljem medalja koje su isti osvojili nastupajući za bivšu nepostojeću državu pravna sljednica koje je, u pogledu tih medalja, Republika Srbija¹⁰, a naknade se plaćaju kao državno priznanje za poseban doprinos ugledu Republike Hrvatske!!!???

Šlag, naravno, kao i uvijek, slijedi na kraju.

Od 135 sportaša trenutnih korisnika predmetnog prava, ukoliko smo dobro izbrojali, čak njih 114 je pravo steklo temeljem medalje osvojene za vrijeme trajanja bivše SFRJ i za bivšu SFRJ¹¹.

⁸ Izvor: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

⁹ Izvor: *Jutarnji list* od 22. srpnja 2012., članak pod naslovom *Mateša: Sve olimpijske medalje do 1988. pripadaju Srbiji i tu nema pomoći*

¹⁰ Na Internet stranici *Olimpijskog komiteta Srbije*, www.oks.org.rs, se navodi da su sportaši pod okriljem istog u vremenskom intervalu od 1912. do danas osvojili 102 medalje na olimpijskim igrama. Dakle, priložene su i medalje osvojene za vrijeme trajanja svih država od tada do danas uključujući i bivšu SFRJ.

¹¹ Izvor: Izvadak iz Evidencije korisnika trajnih novčanih naknada na dan 27. siječnja 2014.

Predlagatelj smatra da je navedeno normiranje protivno dvama temeljnim vrednotama ustavnopravnog poretka, vrednoti jednakosti i vrednosti socijalne pravde.

U tom će smislu predlagatelj naslovnom Sudu postaviti neka pitanja očekujući odgovor u odluci.

Je li, prvo, socijalno pravedno da predmetno pravo nije vezano uz imovinski cenzus u svjetlu notorne činjenice da su ga ostvarili brojni bivši sportaši koji su se egzistencijalno doživotno osigurali tijekom karijere, a brojni od njih su osigurali i brojna pokoljenja potomaka?

Je li, drugo, socijalno pravedno da je najviši iznos osobne invalidnine kojeg primaju osobe s najtežim psihofizičkim invaliditetom 1.250,00 HRK, a iznos trajne doživotne naknade osvajaču zlatne medalje 5.478,00 HRK?

Da li je socijalno pravedno, treće, da iznosi trajnih doživotnih naknada nisu vezani za nikakav imovinski cenzus, a prava iz sustava socijalne skrbi, osnovom kojih se ionako ostvaruju mizerni novčani iznosi, primjerice pravo na osobnu invalidninu i pravo na doplatak za tuđu pomoć i njegu, jesu?

Da li je socijalno pravedno, četvrto, da iznosi trajnih doživotnih naknada nisu vezani za nikakav imovinski cenzus čak ni u slučaju bivših sportaša koji su tijekom karijere ostvarili zarade od više desetaka milijuna ili eura?

Da li je socijalno pravedno, peto, da iznosi trajnih doživotnih naknada višestruko, primjerice, nadmašuju iznose prosječne mirovine i iznose koji se ostvaruju osnovom prava iz socijalne skrbi?

Da li je, šesto, u skladu s vrednotom vladavine prava normiranom odredbom čl. 3. Ustava, ali i socijalno pravedno, da pravo na trajnu doživotnu naknadu u visokim iznosima trenutno ostvaruje čak 114 sportaša koji su medalje osvojili za bivšu nepostojeću državu, a pravna sljednica u pogledu kojih je Republika Srbija, i to temeljem imaginarnog fantomskog iznimnog doprinosa ugledu Republike Hrvatske osvajanjem tih medalja?

Predzadnje, sedmo, da li je socijalno pravedno da je iz državnog proračuna 2013. osnovom ovih naknada isplaćeno čak 77.101,030 HRK, s tim da će ta suma naravno, po naravi stvari, svake godine biti sve veća?

Konačno, osmo, da li je ovakvo normiranje imalo legitiman cilj odnosno je li za isto postojao opravdan i razuman razlog?

B) Dio odredbe čl. 81.a/13. ZoS-a koja glasi:

...Obvezu javnih davanja na neto iznose naknada iz stavka 2. ovoga članka podmiruje isplatitelj na način i u slučaju kada je isto propisano posebnim propisima...

Iz citirane odredbe je bjelodano da političkim elitama koje su u ZoS noveliranjem inkorporirali ovu državnu nagradu nije bilo dovoljno što su iznosi koji se osnovom iste ostvaruju znatno više od iznosa koji se ostvaruju osnovom prava iz sustava socijalne skrbi, nije im bilo dovoljno (ne)stjecanje ovog prava nevezati uz imovinski cenzus, nije im bilo dovoljno što su normirali da je ovo pravo doživotno, nego su normirali da javna davanja na naknade ne plaćaju korisnici prava nego hrvatski porezni obveznici.

Radnik mora platiti javna davanja na plaću, umirovljenik na mirovinu, ali bivši sportaš ne mora na visok iznos trajne doživotne novčane naknade jer tu su hrvatski porezni obveznici da javna davanja državi podmire umjesto njega.

Predlagatelj, iz razloga koje ne smatra potrebnim dodatno ustavnopravno elaborirati, smatra da je citirana odredba u ustavnopravnom nesuglasju s vrednotama jednakosti, socijalne pravde i vladavine prava.

Komparacije radi, sportaši koji su na Olimpijskim igrama u Londonu reprezentirali Sjedinjene američke države za zlatnu su medalju dobili 25.000,00 USD¹², te na istu morali platiti porez od 9.000,00 USD, što znači da je stvarna nagrada nakon oporezivanja iznosila 16.000,00 USD.

Za prisporodbu, BDP¹³ *per capita* Republike Hrvatske je za 2012. iznosio 13.881,00 USD, a BDP *per capita* SAD-a 51.749,00 USD¹⁴.

Odnosno, drugim riječima, hrvatski BDP *per capita* iznosi 26,8% američkog. *Sapienti sat.*

III. Slijedom poviše ustavnopravne argumentacije i elaboracije predlagatelj predlaže naslovnom sudu da po provedbi ustavnosudskog postupka donese sljedeću

O D L U K U

¹² Vuković, Ante, op. cit., str. 880.

¹³ Bruto domaći proizvod, BDP, engleski *Gross domestic product*, GDP, je makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine izraženo u novčanim jedinicama. BDP *per capita* je BDP po glavi stanovnika odnosno nacionalni dohodak stavljen u odnos sa brojem stanovnika određene zemlje.

¹⁴ Izvor: *World bank*, *Svjetska banka*, data.worldbank.org

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti dijela odredbe čl. 81.a/1., 81.a/2. i 81.a/13. Zakona o sportu s Ustavom Republike Hrvatske, te se ista u osporavanom dijelu ukida.

II. Odluka će se objaviti u Narodnim novinama.

Kraljevica, 26. ožujka 2014.

odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**
